

Dosarul nr. 2ra-1143/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. V. Lastavețchi)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, R. Pulbere, O. Cojocaru)

ÎNCHEIERE

3 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Mihail Moga

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Mihail Moga împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral

împotriva deciziei din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Mihail Moga, reprezentat de avocatul Serghei Șteliman, casată hotărârea din 25 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și emisă o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost admisă parțial

constată:

La 3 februarie 2020, Mihail Moga a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat că la 15 august 2018, Antonina Moga, fosta soție a aplicat în privința lui violență fizică cauzându-i leziuni corporale.

La 23 august 2018, de către IP Orhei a fost întocmit un proces-verbal contravențional în baza art. 78¹ Cod contravențional - violența în familie, care a fost expedit în Judecătoria Orhei pentru examinare.

A precizat că judecarea cauzei contravenționale a durat un termen excesiv de mare, depășind un an.

Tergiversarea judecării cauzei nu îi este imputabilă nici în cea mai mică măsură, deoarece nu a solicitat amânarea judecării ei, a fost prezent la toate ședințele și nu a înaintat demersuri care să ducă la lungirea termenului de judecare a cauzei.

Astfel, în rezultatul tergiversării judecării cauzei, contravenienta nu a fost atrasă la răspundere, datorită expirării termenului de prescripție.

Prin urmare, dânsul a înaintat mai târziu acțiune în ordine civilă către persoana vinovată în comiterea contravenției, deoarece legea nu prevede posibilitatea înaintării unei acțiuni civile în cadrul procesului contravențional, ci doar înaintarea unei atare acțiuni după constatarea vinovăției persoanei.

A remarcat că i-a fost cauzat prejudiciu moral sub formă de suferințe psihice, exprimate într-un simț de inechitate socială, de apariția îndoielilor în capacitatea statului de a-l apăra de la atentările îndreptate împotriva sa, de temeri că contravenienta, ce a rămas nepedepsită, și pe viitor va comite contravenții în privința lui, apărându-i senzația că nu va fi pedepsită pentru comiterea lor.

Așadar, a apreciat mărimea prejudiciului moral la suma de 25 000 de lei.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 1, 2, 4, 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art. 166-167 CPC.

A solicitat reclamantul admiterea acțiunii, constatarea faptului încălcării dreptului lui la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale în privința Antoninei Moga, în care dânsul a avut calitatea de victimă, încasarea în beneficiul său de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a prejudiciului moral în mărime de 25 000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 25 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Mihail Moga, reprezentat de avocatul Serghei Șteliman, casată hotărârea din 25 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și emisă o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost admisă parțial.

A fost constatat faptul încălcării dreptului lui Mihail Moga la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale nr. 4-286/18 în privința Antoninei Moga, în perioada 6 septembrie 2018 până la 16 decembrie 2019.

A fost încasată din bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Mihail Moga suma de 2 200 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, au fost respinse pretențiile lui Mihail Moga cu privire la încasarea prejudiciului moral.

La 20 mai 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

La 26 iulie 2021, Mihail Moga a declarat recurs împotriva deciziei din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a înceta procedura de recurs pe marginea recursului declarat de Mihail Moga din considerentele ce urmează.

În conformitate cu prevederile art. 445¹ CPC, instanța de recurs dispune, printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac, încetarea procedurii de recurs, din oficiu sau la cerere, dacă după declararea admisibilității recursului se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433.

În conformitate cu prevederile art. 433 lit. b) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434.

Potrivit art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

După cum denotă actele cauzei, decizia din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, contestată cu recurs de Mihail Moga, a fost expediată la 16 martie 2021 la adresa electronică a reprezentantului recurentului Mihail Moga – avocatului Serghei Șteliman, indicată în cererea de apel –XXXXX, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f. d. 88).

Se va nota că, prin Hotărârea Parlamentului nr. 49 din 31 martie 2021, a fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 1 aprilie – 30 mai 2021, însă fără a fi instituite anumite măsuri de restricție, aceste atribuții fiind de competența Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.

Aici, este important de menționat, că sesiunea Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a avut loc la data de 15 aprilie 2021, când prin Dispoziția nr. 3, la pct. 1, comisia a dispus că pe durata stării de urgență, termenele de prescripție și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 49 din 31 martie 2021.

În același timp, aceeași dispoziție din 15 aprilie 2021, la pct. 41 care reglementează dispoziții finale și tranzitorii stabilește expres că „prezenta dispoziție intră în vigoare din momentul emiterii” și se publică pe pagina oficială a Guvernului”.

Deci, din conținutul acestui act, se reflectă în mod cert că legislatorul nu a prevăzut efectul retroactiv al actului normativ și, respectiv, acesta generează efect juridic doar din momentul emiterii acestuia, adică începând cu 15 aprilie 2021.

La 28 aprilie 2021, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, prin Hotărârea nr. 15, a declarat neconstituțională Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 49 din 31 martie 2021.

Distinct de aceste constatări, se atestă că termenul de declarare a recursului a început să curgă din data de 17 martie 2021, ziua imediat următoare datei comunicării deciziei contestate prin intermediul poștei electronice și care, începând cu data de 15 aprilie 2021 a fost suspendat de drept prin dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova nr. 3 din 15 aprilie 2021 până la data de 28 aprilie 2021, când Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 49 din 31 martie 2021 a fost declarată neconstituțională.

Așadar, termenul de 60 de zile de declarare a recursului a expirat la data de 30 mai 2021 (17 martie 2021 - 15 aprilie 2021 (29 de zile), 28 aprilie 2021 – 30 mai 2021 (31 de zile).

Iar reieșind din faptul că data 30 mai 2021 a fost zi nelucrătoare (duminică), în conformitate cu prevederile art. 112 alin. (2) CPC, ultima zi de depunere a recursului se constată a fi 31 mai 2021, ca următoarea zi lucrătoare.

Cu toate acestea, cererea de recurs împotriva deciziei din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost depusă de către Mihail Moga numai la 26 iulie 2021, prin urmare cu omiterea excesivă a termenului de 2 luni, prevăzut la art. 434 alin. (1) CPC.

Or, Mihail Moga având la cunoștință despre existența prezentului litigiu și examinarea lui, trebuia să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează atât jurisprudența națională, cât și CEDO, de a proteja drepturile sale de acces la instanță prin efectuarea în termen legal a tuturor acțiunilor procedurale, inclusiv și prin depunerea în termenul legal a cererii de recurs.

Mai cu seamă, că la data de 16 martie 2021, decizia din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost publicată și pe pagina web a Curții de Apel Chișinău.

Față de toate aceste considerente, instanța de recurs nu poate lua în considerație motivul invocat de către Mihail Moga în cererea depusă la data de 21 mai 2021 la Judecătoria Chișinău sediul centru cu privire la expedierea deciziei din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, din considerentele că nu ar fi primit copia deciziei instanței de apel motivate.

Și asta deoarece, art. 75 alin. (4) CPC, expres indică că actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. *Culpa reprezentantului este echivalentă culpei părții.*

Or, decizia din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, contestată cu recurs de Mihail Moga, a fost expediată, după cum a fost deja menționat mai sus, la data de 16 martie 2021 la adresa electronică a reprezentantului recurentului Mihail Moga – avocatului Serghei Șteliman, indicată și acceptată de către Mihail Moga în cererea de apel – XXXXX (f. d. 88).

Iar mandatul anexat la materialele cauzei, denotă incontestabil că Mihail Moga a acordat avocatului Serghei Șteliman inclusiv și împuternicirile cu privire la contestarea hotărârii judecătorești cu recurs (f. d. 49).

La acest segment, instanța de recurs, va menționa și faptul că, confirmarea expedierii și recepționării documentului se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice.

În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului, data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc.

Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul menționat va cuprinde informații cu privire la aceste inexactități, cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor. De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri.

În speță, însă, astfel de mențiuni de eroare tehnică, odată cu expedierea deciziei din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, la adresa electronică a reprezentantului recurentului Mihail Moga – avocatului Serghei Șteliman – XXXXX, lipsesc.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că dreptul la un proces echitabil, care este garantat de art. 6 § 1 din Convenție, trebuie interpretat în lumina preambulului Convenției, care exprimă preeminența dreptului, unul din elementele fundamentale ale căreia este principiul securității raporturilor juridice care stabilește, între altele, că soluția definitivă a instanței de judecată nu trebuie pusă în discuție.

Or, admiterea unui recurs tardiv, ar încălca principiul securității raporturilor juridice, în situația în care marja de apreciere a termenului de depunere a unui recurs nu este nelimitată.

Astfel, prelungirea nejustificată, chiar și cu o singură zi, a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanțele de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Ponomaryov contra Ucrainei din 3 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că recurentul Mihail Moga a depus cererea de recurs cu omiterea excesivă a termenului de declarare a recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că, sub sancțiunea articolului 445¹ CPC, procedura de recurs intentată la cererea formulată de recurent urmează a fi încetată, din cauza existenței temeiului prevăzut la articolul 433 lit. b) CPC.

În conformitate cu art. 445¹ CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se încetează procedura în ordine de recurs, pe marginea cererii de recurs depusă de Mihail Moga împotriva deciziei din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Mihail Moga împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Ala Cobăneanu

Dosarul nr. 2ra-1143/21

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. V. Lastavețchi)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Pahopol, R. Pulbere, O. Cojocaru)

DECIZIE

3 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Mihail Moga împotriva
Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării
dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral
împotriva deciziei din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care
a fost admis apelul declarat de Mihail Moga, reprezentat de avocatul Serghei
Șteliman, casată hotărârea din 25 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru
și emisă o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost admisă parțial

constată:

La 3 februarie 2020, Mihail Moga a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea
încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea
prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat că la 15 august 2018, Antonina Moga, fosta
soție a aplicat în privința lui violență fizică cauzându-i leziuni corporale.

La 23 august 2018, de către IP Orhei a fost întocmit un proces-verbal
contravențional în baza art. 78¹ Cod contravențional - violența în familie, care a fost
expediat în Judecătoria Orhei pentru examinare.

A precizat că judecarea cauzei contravenționale a durat un termen excesiv de
mare, depășind un an.

Tergiversarea judecării cauzei nu îi este imputabilă nici în cea mai mică
măsură, deoarece nu a solicitat amânarea judecării ei, a fost prezent la toate ședințele
și nu a înaintat demersuri care să ducă la lungirea termenului de judecare a cauzei.

Astfel, în rezultatul tergiversării judecării cauzei, contravenienta nu a fost
atrasă la răspundere, datorită expirării termenului de prescripție.

Prin urmare, dânsul a înaintat mai târziu acțiune în ordine civilă către persoana vinovată în comiterea contravenției, deoarece legea nu prevede posibilitatea înaintării unei acțiuni civile în cadrul procesului contravențional, ci doar înaintarea unei atare acțiuni după constatarea vinovăției persoanei.

A remarcat că i-a fost cauzat prejudiciu moral sub formă de suferințe psihice, exprimate într-un simț de inechitate socială, de apariția îndoielilor în capacitatea statului de a-l apăra de la atentările îndreptate împotriva sa, de temeri că contravenienta, ce a rămas nepedepsită, și pe viitor va comite contravenții în privința lui, apărându-i senzația că nu va fi pedepsită pentru comiterea lor.

Așadar, a apreciat mărimea prejudiciului moral la suma de 25 000 de lei.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 1, 2, 4, 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art. 166-167 CPC.

A solicitat reclamantul admiterea acțiunii, constatarea faptului încălcării dreptului lui la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale în privința Antoninei Moga, în care dânsul a avut calitatea de victimă, încasarea în beneficiul său de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a prejudiciului moral în mărime de 25 000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 25 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de Mihail Moga, reprezentat de avocatul Serghei Șteliman, casată hotărârea din 25 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și emisă o hotărâre nouă, prin care acțiunea a fost admisă parțial.

A fost constatat faptul încălcării dreptului lui Mihail Moga la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale nr. 4-286/18 în privința Antoninei Moga, în perioada 6 septembrie 2018 până la 16 decembrie 2019.

A fost încasată din bugetul de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Mihail Moga suma de 2 200 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, au fost respinse pretențiile lui Mihail Moga cu privire la încasarea prejudiciului moral.

La 20 mai 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, eronat a interpretat dreptul material care reglementează încasarea prejudiciului prin prisma Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

A remarcat că Mihail Moga, figurând în calitate de parte vătămată nu întrunește calitatea de „persoană acuzată” în sensul art. 6 din CEDO și, prin urmare, nu dispune de dreptul subiectiv de a cere compensații pentru pretinsa încălcare a art. 6 § 1 din CEDO și, implicit, potrivit Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

La fel, a considerat că nu sunt careva temeiuri de a fi invocată tergiversarea examinării cauzei, în condițiile în care examinarea îndelungată s-a datorat comportamentului participanților.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată la 16 martie 2021 la adresa electronică a recurenteii Ministerului Justiției al RM, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f. d. 88).

Se va nota că, prin Hotărârea Parlamentului nr. 49 din 31 martie 2021, a fost declarată stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 1 aprilie – 30 mai 2021, însă fără a fi instituite anumite măsuri de restricție, aceste atribuții fiind de competența Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova.

Aici, este important de menționat, că sesiunea Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a avut loc la data de 15 aprilie 2021, când prin Dispoziția nr. 3, la pct. 1, comisia a dispus că pe durata stării de urgență, termenele de prescripție și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 49 din 31 martie 2021.

În același timp, aceeași dispoziție din 15 aprilie 2021, la pct. 41 care reglementează dispoziții finale și tranzitorii stabilește expres că „prezenta dispoziție intră în vigoare din momentul emiterii” și se publică pe pagina oficială a Guvernului”.

Deci, din conținutul acestui act, se reflectă în mod cert că legislatorul nu a prevăzut efectul retroactiv al actului normativ și, respectiv, acesta generează efect juridic doar din momentul emiterii acestuia, adică începând cu 15 aprilie 2021.

La 28 aprilie 2021, Curtea Constituțională a Republicii Moldova, prin Hotărârea nr. 15, a declarat neconstituțională Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 49 din 31 martie 2021.

Prin urmare, se atestă că termenul de declarare a recursului a început să curgă din data de 17 martie 2021, ziua imediat următoare datei comunicării deciziei contestate prin intermediul poștei electronice și care începând cu data de 15 aprilie 2021 a fost suspendat de drept prin dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova din 15 aprilie 2021 până la data de 28 aprilie 2021, când Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 49 din 31 martie 2021 a fost declarată neconstituțională.

Așadar, termenul de 60 de zile de declarare a recursului a expirat la data de 30 mai 2021 (17 martie 2021 - 15 aprilie 2021 (29 de zile), 28 aprilie 2021 – 30 mai 2021 (31 de zile).

Iar reieșind din faptul că data 30 mai 2021 a fost zi nelucrătoare (duminică), în conformitate cu prevederile art. 112 alin. (2) CPC, ultima zi de depunere a recursului se constată a fi 31 mai 2021, ca următoarea zi lucrătoare.

Astfel fiind, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 20 mai 2021 în termenul legal.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cu casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum rezultă din materialele cauzei, la 23 august 2018, de către agentul constatator al Inspectoratului de Poliție Orhei în privința Antoninei Moga a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI0441892, în baza art. 78¹ Cod contravențional, pentru faptul că la data de 15 august 2018, în jurul orei 21:00, aflându-se la domiciliu din satul Peresecina r-nul Orhei, l-a agresat fizic pe soțul său Mihail Moga, urmare la care prin raportul de constatare nr. 201825P0431 din 16 august 2018 la Mihail Moga au fost depistate leziuni corporale neînsemnate.

La 6 septembrie 2018, în temeiul art. 395 alin. (1) pct. 1) lit. c) Cod contravențional, materialele cauzei contravenționale au parvenit la Judecătoria Orhei sediul central pentru examinarea în fond a cauzei contravenționale în privința Antoninei Moga.

Prin hotărârea din 16 decembrie 2019 a Judecătoriei Orhei sediul central, a fost recunoscută vinovată Antonina Moga de comiterea contravenției prevăzute de art. 78¹ Cod contravențional și încetat procesul contravențional, în legătură cu intervenirea prescripției tragerii la răspundere contravențională.

Mihail Moga înaintând prezenta acțiune în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a solicitat constatarea încălcării dreptului lui la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale în privința Antoninei Moga, în care dânsul a avut calitatea de victimă, încasarea în beneficiul său de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a prejudiciului moral în mărime de 25 000 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii pe care a respins-o.

În susținerea soluției emise, prima instanță cu referire la prevederile art. 1, 2, 4 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, a stabilit că de

la punerea pe rol a cauzei contravenționale la 7 septembrie 2018 și până la 14 martie 2018, cauza contravențională nu a putut fi examinată din motive obiective care nu au putut fi nicidecum depășite și anume din motiv că judecătorul raportor a fost suspendat din funcție și că toate amânările ședințelor de judecată au avut loc din motive obiective, care nu puteau fi înlăturate.

A conchis prima instanță că dreptul lui Mihail Moga de judecare în termen rezonabil a cauzei nu a fost încălcat.

Judecând apelul declarat de Mihail Moga, reprezentat de avocatul Serghei Șteliman, instanța de apel a admis apelul, a casat hotărârea din 25 iunie 2020 a Judecătorei Chișinău sediul Centru și a emis o hotărâre nouă, prin care a admis parțial acțiunea, a constatat faptul încălcării dreptului lui Mihail Moga la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale nr. 4-286/18 în privința Antoninei Moga, în perioada 6 septembrie 2018 până la 16 decembrie 2019 și a încasat din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Mihail Moga suma de 2 200 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, a respins pretențiile lui Mihail Moga cu privire la încasarea prejudiciului moral.

Întru consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că, ținând cont de specificul cauzei, precum și de faptul că legislatorul a prevăzut un termen restrâns de examinare a unor astfel de cauze, care, în speță, a fost depășit, instanța de apel a constatat că examinarea cauzei a avut loc cu încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil.

Totodată, având în vedere durata examinării cauzei contravenționale și încălcarea termenului rezonabil de judecare, a considerat instanța de apel că Mihail Moga a suportat un prejudiciu moral, manifestat prin suferințe psihice, disconfort și stare de stres, pe care l-a estimat la suma de 2 200 de lei ca fiind o compensare ce ar aduce satisfacție echitabilă lui Mihail Moga.

Instanța de recurs constată, însă, că instanța de apel la adoptarea deciziei a interpretat eronat normele de drept material și a dat o apreciere greșită materialului probator anexat la dosar, fapt ce a dus la soluționarea greșită a cauzei.

Aladar, instanța de recurs relevă că, deși prima instanță a ajuns la soluția respingerii acțiunii, concluziile acesteia, expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, ce a dus la aplicarea greșită a legii materiale și respectiv, impune casarea unei astfel de hotărâri.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs va reține prevederile art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, potrivit căreia orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, *care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa.*

La acest segment, este de notat și jurisprudența CtEDO, în care Curtea în cauza *Ziliberberg versus Moldova* (cererea nr. 61821/00), CtEDO a reiterat că caracterul general al Codului Contravențional și scopul pedepsei, care este atât de a pedepsi, cât și a preveni, sunt suficiente pentru a arăta în sensul art. 6 CEDO, că reclamantul a fost acuzat de o abatere penală, *procedurile administrative*

(contravenționale) cad sub incidența caracterului penal al procedurilor și acestora li se aplică același principiu precum și examinarea procedurilor penale.

Drept urmare, este de notat că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că în materia pretinselor violări a duratei procedurilor penale (contravenționale), victimele, persoanele care au înaintat o sesizare, martorii și alte persoane participante la proces în afară de acuzat (bănuț, învinuit, inculpat) nu pot pretinde încălcarea dreptului la durata nerezonabilă a procedurilor penale (contravenționale), adică art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale poate fi invocat numai de persoana căreia i s-a înaintat acuzație.

Coroborând normele enunțate la materialul probator administrat în speță, instanța de recurs constată că, Mihail Moga, având calitatea de victimă, sub aspectul art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, nu poate pretinde la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale în baza Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Fiind cert că articolul 6 § 1 din Convenție sub aspectul său penal, poate fi invocat numai de persoana căreia i s-a înaintat o acuzație.

O excepție, în această categorie de dosare, constituie situația când victima unei infracțiuni pretinde durata nerezonabilă a procedurilor penale în legătură cu imposibilitatea soluționării aspectului civil, și anume examinarea excesiv de lungă a acțiunii sale civile în cadrul procedurilor penale, ce la caz este lipsă.

Față de toate aceste considerente, instanța de recurs constată că instanța de apel greșit a concluzionat că la caz, Mihail Moga este în drept de a solicita constatarea încălcării termenului rezonabil de examinare a cauzei contravenționale în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Or, reieșind din prevederile art. 1 alin. (2) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

Pe când, în speță, Mihail Moga nu întrunește calitatea de „persoană acuzată” în sensul art. 6 din Convenție și prin urmare nu dispune de dreptul subiectiv de a cere compensații pentru pretinsa încălcare a art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și implicit potrivit Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Astfel fiind, cele relatate indică cu certitudine la netemeinicia deciziei instanței de apel cu privire la admiterea parțială a acțiunii.

În același timp, deși prima instanță a concluzionat asupra netemeinicii acțiunii, instanța de recurs relevă că, în situația în care în speță a fost constatat că Mihail Moga nu poate pretinde la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei contravenționale în baza Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, prima instanță neîntemeiat a purces la examinarea în fond a pretențiilor lui Mihail Moga, consemnând că dreptul lui Mihail Moga de judecare în termen rezonabil a cauzei contravenționale nu a fost încălcat, fapt ce dictează și casarea hotărârii primei instanțe.

Distinct de aceste constatări, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit conchide de a admite recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre de respingere integrală a acțiunii depusă de Mihail Moga.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se casează integral decizia din 16 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 25 iunie 2020 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Mihail Moga împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral, și se emite o hotărâre nouă prin care:

Se respinge integral cererea de chemare în judecată a lui Mihail Moga împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Ala Cobăneanu